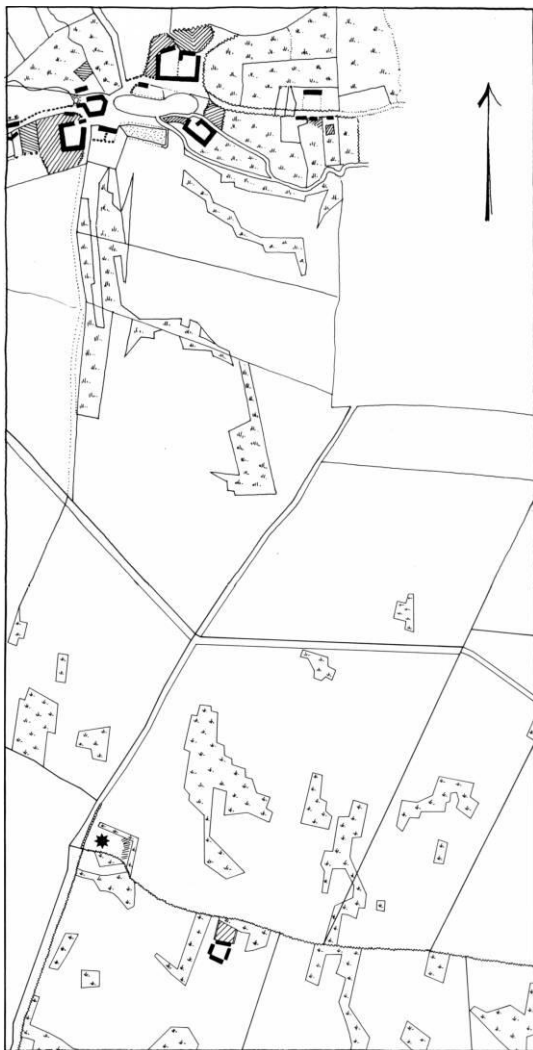

ULD †KIRKE

ODDER SOGN

Østre del af landsbyen Fillerup og arealerne sydfor, hvor beliggenheden af Uld kirke er markeret med stjerne (*), 1:10000. Sydøst herfor den firlængede »Kirkegård«. Områder af Rathlousdals marker (foroven til højre) og Åkærs (forøden til venstre) uden signaturer. Målt 1818 af A. Tinghuus (Fillerup ejerlav) og 1797-99 af Søren Sørensen (Ondrup ejerlav). - Map of the area south of Fillerup, where the site of the demolished Uld church is marked with an asterisk (*).

Kirken omtales i regnskabet over kirkernes landehjælp 1524 og afleverede ved klokkeskatten 1528/29¹ en †klokke, der med al jernfang (ophæng) vejede 2½ skippund og 3 lispund. Sognet nævnes endnu i matriklen 1662.² Møntfund. En mønt fra Erik Menveds tid fundet i 1950'erne under sten fra kirkegårdsdiget.³

Kirken har ligget synligt viden om på toppen af en flad grusbanke i højlandet sydvest for Odder, ud til landevejen mellem Rathlousdal og Hundslund og ved skellet mellem Fillerup og Ondrup marker. Ifølge Niels Blichers indberetninger fra begyndelsen af forrige århundrede har herredets tinghus⁴ tidligere stået i nærheden. Kirkens beliggenhed var dengang kendelig ved levninger af bygningen. Endnu i begyndelsen af dette århundrede udpegedes et bredt gærde⁵ langs vejens østside som en rest af kirkegårds⁶ hegning, og tid efter anden er der i området opgravet skeletdele.

1911 foretog C. M. Smidt for Nationalmuseet en undersøgelse af tomten, hvor han konstaterede beskedne levninger af kirkens markstensfundering, der under sydturen havde en bredde af 190 cm. Bygningens østre afsnit, der var lagt på bakkens højeste parti, var næsten gravet helt væk. Korets østmur kunne kun lokaliseres ved hjælp af fundamentgrøften, mens de andre sider ikke lod sig fastslå med sikkerhed. Undersøgelsens resultat blev, at den samlede længde af skib og kor har været godt 18 meter, og at skibets bredde har været ca. otte meter. Kirken har således været ret lille, på størrelse med f.eks. den i Dyngby (s. 2517) og lidt mindre end Randlev (s.2466). Ved udgravningen fandtes brokker af munkesten.

Ved vejen er rejst en stor marksten, hvorpå med versaler er skrevet: »Her stod Uld kirke. Rejst af Odder museum 1934«.

KILDER OG HENVISNINGER

Arkivalier: Se fortegnelse over arkivalier vedr. kirkerne i Århus amt i almindelighed s. 37-39 samt forkortelser s. 42-44 og s. 1650-51.

NM 2. afd.: Præsteindberetninger ved N.Blicher 1808 og 1821. - Indberetning ved Hans Kjær 1903, Johs. Mallings 1910 og C. M. Smidt 1911. - Udskifter af de gennemgaaede arkivalier findes i NM 2. afd. - Beskrivelse ved Kjeld de Fine Licht 1985.

Notebøger. NM 2. afd.: C. M. Smidt CXLIII, s. 1-5.

Litteratur: Egnshistoriske samle- og oversigtsværker er anført under Saksild s. 2436. - Johs. Mallings: Om de nedrevne Kirker i Hads Herred. ÅrbÅrhSt. VI, 1913, s. 105.

¹ Danske Magazin 4. rk. II, 42 og RA. Rgsk. indtil 1559. Reg. 108 A. Liste over indkrævede klokker 1528/29.

² I Hads herredsbog 1661 (LA Vib. Århus bispearkiv (C 3.1082)) hedder det: »Til Oder sogn har lagt et andet sogn og kirke, som nu er øde, som nu kaldes

Uld sogn, som nu gå til Oder kirke«, jfr. ØJyHjemst. XIV, 1949, s. 54.

³ Den kgl. mønt og medaillesamling FP VI, nr. 2621.

⁴ En bullade i tilknytning til tingstedet blev sløjfet omkring år 1800. Tilsvarende berettes senere til C. M. Smidt. Muligvis har kirken da været herredskirke, ØJyHjemst. XIV, 1949, 42, jfr. A. Eriksen: Bidrag til Hads Herreds Historie. Odder 1928, s. 154-55. Gården, på hvis jord kirketomten ligger, kaldes Kirkegård og tilhørte tidligere Odder sognekald.

⁵ En stor del af gærdets sten brugt ved anlæggelsen af jernbanen fra Århus til Odder. De sidste rester forsvandt i 1930'erne. J. Andersen i Th. Madsen (udg.): Skildringer af Hads Herreds Historie III, Odder 1937, s. 11-15.

⁶ C. M. Smidt 1911 anslår udstrækningen af den rektangulære kirkegård til ca. 60 (nord-syd) X 65 m, hvor kirken har ligget omtrent i midten.